

Grækarismessan 1978:

Tá vit hoyra fyrsta klippið er várið byrjað av álvara

Vit prenta her røðuna, sum Jona Henriksen, lögtingskvinna, helt á Grækarismessuhaldinum í Havn:

Góða samkoma, góða hornorkestur og Havnarkór, kærur skótar, bæði dreingir og gentur, stórir og smáir.

»Tíðin rennur sum streymur í á«, syngur skaldið, og vit her í Havnini verða meira enn onnur mint á henda álvarsama sál, ikki tí vit syngja hann oftari enn onnur, men kann ljómar frá klockuspælinum í gomlu kirkju okkara. Ja, tíðin rennur avstað, og vit við henni, og okkum er fyri neyðini at støðga á, at geva ella taka okkum stundir til tess, tað er gott bæði fyri sál og líkam, og tíbetur eigur liv okkara mangar slíkar lötur, ið daga sum varðar framúr, bert vit vilja nýta tær, og ein slík er Grækarismessa, har vit bjóða várinum og tjaldinum at vera vælkommið til okkara.

Hesin síður at halda Grækarismessu við hornblástri, skrudgongu, sangi og røðu hevur bert 35 ár á baki hjá okkum, men sjálvur dagurin er elligamál, stavar frá 7. öld; katólska kirkjan helt hann til áminningar um páva Gregor I, ið doyði ár 604, júst henda dag.

Sum tíðirnar gingu broyttist haldið, og hann gjørdist ein veitsludagur hjá skúlunum, og var tað serliga sangurin, ið sermerkti haldið. Um hetta mundið varð 12. mars roknaður at vera javndøgurmark, dagur og nátt eins long, nú fór dagurin at vinna, og sostatt var várið í hondum. Leita vit til grannalond okkara, so trúðu Norðbúgváar, at á Grækarismessu vaknaði øll náttúran til nýtt liv, og teir trúðu eisini, at ferða-fuglurin kom heim henda dag, og leitað varð út at finna, um tað var farið at nælast og grønkast, og eisini varð hugt eftir, um ferðafuglurin var at siggja.

Um hesin síður eisini hevur verið hjá okkum, vita vit ikki, tó má Tjaldrið ivaleyst frá fornur tíðum hava verið bæðir um várið, og komudagur tess, Grækarismessudagur, hevur verið dagurin, sum segði frá, at nú komu

ljósið og lýkan aftur: »tú bert okkum boð um ein ljósari dag, at nú er brátt summari í hondum,« og fyri fedrum okkara, ið sótu í einligum bygðum, má veturin ofta hava verið bæði langur, strangur og myrkur og longsulin verið sterkur eftir teirri ljósu tíðini, har alt fór at spretta og láta, fyri hesum fedrum okkara má tað fyrsta klippið hava havt ovurhonds stóran týðning, sum vit ikki reiðuliga eru før fyri at fata, og álikavæl, hóast allar nýmótans hentleikar, so hava várið og tjaldrið tíbetur eisini nakað at siga okkum, annars vóru vit ikki samankomin her á Vaglinum til Grækarismessuhald.

Sum frammanundan sagt, so eru tað bert 35 ár síðani, vit í Havnini byrjaðu at halda Grækarismessu á henda hátt, og tann, ið fekk hetta avbera góða tiltak í lag, var Sverri Patursson, sáli. Fyri tykkum ungu og tykkum børnum er hann ein maður í søgu okkara, mest kendur sum tann stóri fuglavinurin og alskarin av náttúruni.

Sverri var borin í heim í Kirkjubø, hesi aldargomlu søguligu bygð við sínum fornminnum og sum bóndasonur kom hann í neyvt samband við náttúruna. Alt hetta gjørdi eisini sitt til, at Sverri dugdi at taka imóti hesi virðismiklu gávu frá skaparanum á rætta hátt, nevnliga at gávan eisini gjørdist ein uppgáva: at læra landsmenn sínar at fara væl um náttúruna, at fuglurin ikki bert er veiðidjór og ikki at órógva hann, hvørki á landi ella sjógv.

Sverri var ongin samfelagsrevsari ella samfelagsstormari, ikki dómendi tók hann til orða, hann visti, at týðningin av fugli og dálkan av náttúruni ofta hendi av fákunnu, tað var upplýsing, ið skuldi til, og aldri troyttaðist Sverri í hesi síni uppgávu,

í talu, m.a. á hvørji Grækarismessu í fleiri ár her á Vaglinum og skrift, striddist hann fyri at fáa fólk sitt at hava tokka til og virðing fyri fuglinum og náttúruni og at fara væl um tey. Stríð Sverrasar bar ávøkst, fólk vaknaðu so við og við og sóu ríkidemið, ið landið átti í náttúruni og fuglinum ikki eitt ríkidemi í peningi, og tað sum fyrr varð dálkað ella oyðilagt í gáløysni, varð nú vart við skynsemi.

Sverri Patursson fekk loyvi at uppliva hesa sinnisbroyting hjá landsmonnum sínum, og tað gleddi hann nógv.

Vit skótar og onnur hava nomið nógv av Sverra, og besti hátturin at visa taksemi okkara móti honum er, at vit halda áfram við áhugamállum hansara og tað sær út sum tann sinnisbroyting, ið fór fram hjá okkum viðvíkjandi náttúruni og øllum livandi er við at hvørva, og nógvur eru orskirnir.

Innan samfelag okkara er ein risabroyting farin fram hesi seinastu árin, m.a. eru vegir komnir so at siga flestu staðir, upp um fjøll og gjøgnum fjøll, so fólk kunnu ómakaleyst koma allastaðir, og tað sæst tíværr í náttúruni, órudd liggur víða. Eisini við tí góða ferðasambandi úteftir, so merkist áriníð uttanifr, bæði góð og ring, skjótari enn áður hjá okkum. Og hvussu sær út í stóru verð. Umframt kríggi, hungur, náttúruvanlukkur, dálking og nógv annað, so er nógvastaðir, skapningurin settur í skaprans stað, og menniskjan hevur gjørt seg til harra bæði yvir lívi og deyða. Tað vil uppaftur siga, at hon missir bæði virðingina og ábyrgdina fyri øllum livandi.

Lat okkum tí eina løtu sum hesa minna hvønn

annan á, at skaparin er yvir øllum og alt í øllum, og at Hann skapaði til menniskjuna hesa vökru jørð við øllum, hon ber. Guð gjørdi menniskjuna til harra yvir himmalsins fuglum, havsins fiskum og øllum fenaði, ikki við teirri ætlan, at alt skuldi verða týnt og oytt, men at menniskjan skuldi verða harri við ábyrgd og hava virðing fyri samskapninginum og fyri lívinum sjálvum.

Og nú letur Guð okkum í náði síni aftur uppliva eitt vár, henda árstíðin, sum framum hinar er sum eitt undur. Foldin, sum hevur sovið sín kalda, myrka vetrarsøvn, vaknar, trøini byrja at spretta, tær fyrstu smáu blómurnar koma so varisliga upp úr teirri dökku moldini, dagurin gerst longri og fleiri og fleiri fuglar fara at láta, og tá vit so hoyra tað fyrsta klippið, tá er várið byrjað av álvara fyri okkum, hesin fuglur, sum sigur okkum so nógv, hann vendir trúfastur heimaftur til okkara, sjálvt um fannir fjøllini fjala og frostbitin er hvør tógva at sjá, sum Dahl próstur, sáli syngur og víðari:

Men kemur tú tjaldur ár eftir ár, tú boð um ljósari tíðir so skal tað kennast um landið alt tað tekur at sumra umsiðir Lat sólina skina um dalar og fjøll grønkast lat heiðar og liðir Ti øll vit leingjast mót livgandi sól vónandi sælari tíðir.

Ja, tað er lagt niður í menniskjuna at leingjast eftir ljósinum og sólini og eisini at leingjast eftir sólanna sól úr Betlehem. Tíðin rennur avstað, men hava vit Guð við okkum, so ber tað av álvara mót ljósari tíðum.

kring oyggjarnar

Læruráðið nýggjan formann

Føroya Læruráð hevur fingið nýggjan formann. Landsstýrið hevur sett Jógvan Páll Lassen, sakførara, í hetta starvið. Jógvan Páll Lassen tekur við formansstarvinum í Læruráðnum eftir Inger Christiansen, fulltrúa í Landsstýrinum.

Jógvan á Gørðunum á saltfiskaveiðu

Línuskiðið Jógvan á Gørðunum hjá P/f J. Dahl í Vági fer saltfiskatúr fyrsta dagin, fyrst til Eystur-Grønlands og haðani til New Foundlands ella á Flemish Cap. Jógvan á Gørðunum lastar eini 200 tons av saltfiski og kvotan, hann hevur fingið vestanfyri, er 150 tons. Tað er tí ætlanin at fiska tey irestandi 50 tonsini onkra aðrastaðni, helst við Eystur-Grønland.

Jógvan á Gørðunum hevur fingið egningarmaskinu, norska, av sama slag, sum Váðhorn hevur. Maskinan varð sett í Vági síðst í farna ári og kostaði við øllum íroknaðum 700.000 kr. Teir hava síðani roynt hana, fyrst undir Íslandi, har teimum bert eydnaðist at seta fíra ferðir, tá føroysku skipini vórðu ríkin haðani í januar. Síðani hava teir gjørt

fleiri stuttar túrar undir Føroyum og nú meinar manningin, at tað er ráðiligt at fara langtúr við maskinuni.

Teir vera 15 mans við henda túrin í staðin fyri 18–19, um ongin egningarmaskina var. Á ísfiskaveiðu hava teir verið 11 mans í staðin fyri 16 áður. Sostatt kemur maskinan í staðin fyri 3–5 mans.

Petur á Gørðunum, sum P/F J. Dahl eisini eigur, er í løtuni við toskagornum undir Føroyum og Borgin skal á Norðhavið. Hon hevur fingið ísettar oljutrýstsnellur, 12 í tali.

Timburhandilin flytur

Komandi mánadag flytur P/f Havnar timburhandil av eystaru bryggju niðan á nýggja handilsleikið uppi á Hálsi. Grundkendið hjá Timburhandlinum har uppi er 5.500 m² til stóðdar og heildargólvviddin í nýbygginginum er 4.400 m².

E. Pihl & Søn hevur bygt húsið og byrjaði arbeiðið í mai í fjør. Byggjaetlanin er gjørd av danska felagnum Bendt Zinck, sum hevur serkunleika í at byggja timburhandlar. Byggjakostnaðurin er uml. 6,2 mill. kr.

30 fólk starvast hjá P/f Havnar timburhandli, sum tann 9. august í ár hevur 50 ár á baki.

Skriv frá landsstýrismonnum til apartheidstjórnina í Suður-Afrika

Føroya deild Amnesty International tekur nú lut í eini kampanju móti apartheidpolitikkinum í Suður-Afriku. Kampanjan endar í april við m.e. einum skrivi frá landsstýrismonnum til myndugleikarnar í Suður-Afriku, har harmast verður um tey áhaldandi og stóru brot á mannarettindini í landinum. Í einum tíðindabrevi frá Amnesty International — Føroya deildini verður sagt, at deildin í tíðarskeiðinum november 1977 — januar 1978 tók lut í einari kampanju móti juntastýrinum í Paraguay og deildin hevur eisini verið við til at virka fyri einum bati í fongslsviðurskiðinum í Tanzanien.

Tveir bólkur hava arbeiðt við leyslating av fangum í Tanzanien og í Suður-Afriku, Israel og El-Salvador. Fangin í Suður-Afriku verður leyslatin í mai eftir at hava sitið á fangaoyggi Robben Islands í 7 ár.

Føroya deild Amnesty International hevði annars aðalfund herfyri og byrjaði fundurin við, at lutakarnir mintust Fraser Eysturoy, sum frá fyrsta degi deildarinnar gjørdi eitt stórt arbeiði fyri Amnesty International. Á fundinum varð upplýst, at felagsskapurin í 1979 ætlar at virka fyri, at deyðarevving verður avtikin í øllum heimsins londum.